GEMEENTE HOORN

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1829783
Steller: C. Bakker
E-mail: c.bakker@hoorn.nl

Team: ZS
Teammanager: Jean Paul Verbeek
Portefeuillehouder: K. Al Mobayed

Onderwerp
Uitbreiding beschut werkplekken om wachtlijst te voorkomen

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Doelgroep beschut werk
2	Kosten baten analyse
3	Presentatie regionale raadsledenbijeenkomst beschut werk d.d. 30 september 2020
4	
5	

De raad besluit

1. In te stemmen met de uitbreiding van het aantal beschut werkplekken vanaf 2021 door realisatie van 20 fte additionele beschut werkplekken onder de voorwaarde dat alle andere zes Westfriese gemeenten ook instemmen met dit besluit.
2. Het budget van € 126.289 vanaf 2022 structureel te dekken vanuit het BUIG[1] budget;
3. De bij dit besluit behorende begrotingswijziging vast te stellen.

Samenvatting

Gemeenten krijgen jaarlijks een taakstelling vanuit het rijk voor beschut werk. Beschut werk is betaald werk voor mensen met een arbeidsbeperking die over arbeidsvermogen beschikken maar (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken. WerkSaam voert deze taakstelling uit voor de Westfriese gemeenten. Vanaf mei 2020 is een wachtlijst ontstaan. WerkSaam heeft de wachtlijst in 2020 opgelost door de taakstelling van 2021 naar voren te halen. Het naar voren halen van de taakstelling van 2021 naar 2020 lost het ontstaan van een wachtlijst niet structureel op. Nu ontstaat er vanaf januari 2021 een wachtlijst en vanaf januari 2022 is er pas weer ruimte voor nieuwe beschut werkplekken volgens de taakstelling (taakstelling 2022). Bij een uitbreiding van het aantal beschut werkplekken, kan een wachtlijst worden voorkomen. Hier is dan wel vanaf 1 januari 2022 een structurele aanvullende bijdrage vanuit de gemeenten voor nodig omdat de rijksmiddelen zijn bedoeld voor de reguliere taakstelling. Het ministerie van SZW moet nog een besluit nemen over een (her)verdeling van de rijksbijdrage op basis van de gerealiseerde plekken beschut werk. Als daartoe besloten wordt geeft dat dekking voor deze extra kosten. Tot dat moment is alleen het BUIG budget beschikbaar om deze kosten te dekken. Vanwege de voordelen op het BUIG budget in de afgelopen jaren wordt voorgesteld om deze extra werkplekken te dekken vanuit dit budget. Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om in te stemmen met extra beschut werkplekken om te voorkomen dat er een wachtlijst ontstaat en de extra kosten te dekken uit het BUIG budget.

[1] BUIG= Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten

1. Inleiding: reden van het voorstel

WerkSaam is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Hieronder valt ook de realisatie van beschut werk (volgens de taakstelling vanuit het rijk). Beschut werk is betaald werk voor mensen met een arbeidsbeperking die over arbeidsvermogen beschikken maar (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken. Het gaat om mensen die een hoge mate van (structurele) begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben. Het UWV is verantwoordelijk voor de indicatiestelling voor beschut werk.

In de bijlage(n) bij dit voorstel vindt u uitgebreide informatie over beschut werk, de doelgroep, het proces en voorbeelden van de inzet van beschut werk (casuïstiek).

Aanleiding

Er is begin 2021 een besluit nodig van alle Westfriese gemeenteraden over de inzet van extra beschut werkplekken om een wachtlijst per 2021 te voorkomen.

Belang

Dit voorstel ligt voor om de Westfriese gemeenteraden een besluit te laten nemen over het ontstaan of voorkomen van een wachtlijst per 1 januari 2021 voor inwoners met een indicatie voor beschut werk.

Centrale vraag

Welke maatregelen wil de raad nemen om te voorkomen dat er een wachtlijst ontstaat voor beschut werk?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

De gemeente Hoorn wil dat iedereen die kan werken werkt of op een andere manier participeert in de samenleving, waar nodig met ondersteuning. Dit staat in het Meerjarenbeleidsplan sociaal domein Meekomen, rondkomen en vooruitkomen 2019-2023.

Iedereen doet mee, ook mensen met een indicatie beschut werk. Door inzet van extra beschut werkplekken hoeven zij niet onnodig lang op een wachtlijst te staan en afhankelijk te zijn van een uitkering of andere vorm van hulp.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Van de duurzaamheidsaspecten People (gezonde leefomgeving), Planet (duurzaam klimaat) en Profit (impuls aan regionale economie en werkgelegenheid) draagt dit voorstel bij aan People en Profit.
De inzet van beschut werk zorgt voor betaald werk en deelname aan de maatschappij. Daardoor zijn besparingen mogelijk op andere terreinen zoals zorg en welzijn, gezondheid en armoedebestrijding.

4. Kaders

<u>Participatiewet</u>

Hierin staat wie in aanmerking komt voor beschut werk, dat het UWV indiceert en dat het minimaal te realiseren plekken beschut werk bij ministeriële regeling wordt bepaald (de taakstelling). Er staat ook in dat de gemeenteraad bij verordening een hoger aantal kan vaststellen en daarbij zelf de additionele omvang bepaalt. Dit geldt ook voor de volgorde waarin personen beschut werk krijgen aangeboden.

<u>Beleidsplan WerkSaam</u>

Hierin staat dat WerkSaam zoekt naar passende beschut werkplekken en waar mogelijk bij een externe werkgever. WerkSaam wijst er in het beleidsplan op dat er landelijke voorwaarden gelden voor de taakstellingsplekken. Voor de additionele plekken heeft WerkSaam beleidsvrijheid in de volgorde waarin personen beschut werk krijgen aangeboden. Door bijna alle gemeenteraden is gevraagd om extra aandacht voor de doelgroep beschut werk.

<u>Re-integratieverordening WerkSaam</u>

Hierin is opgenomen dat WerkSaam niet meer personen op beschut werk plaatst dan de taakstelling vanuit het rijk. Als er meer personen met een indicatie zijn dan het aantal plekken, komt er een wachtlijst. De eerst geplaatste van de wachtlijst heeft voorrang op de later geplaatste. Dit is vastgelegd in de verordening van WerkSaam.

Pact van Westfriesland
De samenwerking met WerkSaam is onderdeel van het Pact het van Westfriesland. Als er wordt ingestemd met het voorstel draagt dit bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven binnen het sociaal domein.

5. Argumenten

Argumenten
Wettelijke taakstelling voor 2020 en 2021 al gerealiseerd
Beschut werk valt onder de Participatiewet en de uitvoering is belegd bij WerkSaam. Het gaat in dit voorstel niet om de uitvoering van nieuwe taken maar om een aanvulling op de wettelijke taakstelling.

De wettelijke taakstelling voor 2020 is 97 fte. WerkSaam heeft deze taakstelling al in juni 2020 gerealiseerd. Om een wachtlijst in 2020 te voorkomen, is de taakstelling voor 2021 naar voren gehaald. De extra kosten die dit met zich meebrengt (in totaal € 150.000 voor 2020 en 2021 samen) zijn betaald vanuit een ESF[2] subsidie.

Het naar voren halen van de taakstelling van 2021 naar 2020 lost het ontstaan van een wachtlijst niet structureel op. Nu ontstaat er vanaf januari 2021 een wachtlijst. Er is namelijk vanaf januari 2022 pas weer ruimte voor nieuwe beschut werkplekken volgens de taakstelling (taakstelling 2022).

Met additionele werkplekken kan een wachtlijst worden voorkomen
Een beschut werkplek wordt toegekend aan de hand van de datum van de indicatiestelling door het UWV. Het UWV geeft meer indicaties af dan WerkSaam volgens de taakstelling moet realiseren. Zo ontstaat er een wachtlijst. Zie bijlage 1 voor uitgebreidere informatie. In 2020 realiseert WerkSaam de taakstelling tot en met 2021. Dit betekent dat er een wachtlijst ontstaat vanaf januari 2021. Met de inzet van extra werkplekken kan een wachtlijst worden voorkomen. Dat kost wel extra geld.

Beschut werk heeft een positieve invloed op de zelfwaardering, gezondheid, welzijn en welbevinden van de inwoner met een indicatie
Bij het ontstaan van een wachtlijst, moeten inwoners met een indicatie (lang) wachten op een beschut werkplek. Als zij eerder geholpen kunnen worden, kan dit voorkomen dat zij in een uitkeringssituatie terecht komen en/of thuis komen te zitten zonder een direct perspectief op een beschutte werkplek. Beschut werk verkleint ook de kans op andere negatieve maatschappelijke effecten.

In bijlage 2 vindt u een kosten-batenanalyse van beschut werk. Het is niet mogelijk om van te voren de baten volledig in te calculeren maar de analyse geeft enig inzicht.

Doelgroep is niet gebaat bij een wachtlijst
Een deel van de doelgroep voor beschut werk bestaat uit jongeren die van het Pro VSO (praktijk onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs) komen. Wanneer er sprake is van een wachtlijst, is de kans groot dat zij (onnodig) in een uitkeringssituatie terecht komen en dat de afstand tot werk groeit. Deze groep kwetsbare jongeren heeft vaak te maken met multi-problematiek. Zie bijlage 1 voor meer informatie over de doelgroep beschut werk.

[2] ESF= Europees Sociaal Fonds

GEMEENTE HOORN

Het realiseren van additionele werkplekken kost geld en WerkSaam heeft geen eigen middelen om de additionele plekken te bekostigen
Voorgesteld wordt om samen met de andere zes Westfriese gemeenten in te zetten op de realisatie van 20 fte additionele werkplekken en hier structureel € 250.000 voor beschikbaar te stellen. Het aantal fte is ingeschat op basis van de huidige bekende aantallen.

De additionele beschut werkplekken zijn dienstverbanden voor onbepaalde tijd
De bijdrage die gevraagd wordt, is niet eenmalig, maar structureel. Dit is nodig omdat er met de beschut werker voor langere tijd een dienstverband wordt aangegaan (tot aan pensionering, overlijden, arbeidsongeschiktheid of verhuizing). De uitstroom onder beschut werkers is minimaal en beperkt zich tot een enkeling per jaar.

Als geen van de zeven Westfriese gemeenten instemt, ontstaat er een wachtlijst
Er ontstaat dan een wachtlijst vanaf 1 januari 2021. Dit betekent dat sommige inwoners met een indicatie misschien wel een jaar moeten wachten totdat zij aan het werk kunnen op een beschutte werkplek.

Als niet alle gemeenten instemmen, ontstaat er ook een wachtlijst
Als gevolg van de methodiek van plaatsing 'wie het eerst komt wie het eerst maalt'[3] is het niet mogelijk om dit per gemeente te doen. Als de inzet van additionele werkplekken alleen geldt voor de inwoners uit meebetalende gemeenten, dan komen de inwoners uit niet meebetalende gemeenten op een wachtlijst. Bij de invulling van de reguliere taakstelling zijn zij vervolgens direct aan de beurt om geplaatst te worden. Zij staan dan immers het langst op de wachtlijst. Dan ontstaat er vervolgens juist weer een wachtlijst voor de inwoners van de meebetalende gemeenten. Er wordt daarom voorgesteld om alleen in te stemmen als alle andere zes Westfriese gemeenten instemmen met dit voorstel.

De uitbreiding van deze 20 additionele plekken wil niet zeggen dat er nooit een wachtlijst kan ontstaan
Stel dat het UWV meer indicaties afgeeft dan er aan reguliere en additionele werplekken zijn, kan er alsnog een wachtlijst ontstaan.

Financiële gevolgen zijn op lange termijn niet duidelijk
Voor de jaren na 2021 zijn de financiële gevolgen nog niet duidelijk. Dit komt onder andere door:

- *de landelijke lobby voor beschut werk*
  Er vindt landelijk een lobby plaats rondom de rijksbijdrage voor beschut werk. De rijksbijdrage is gebaseerd op de taakstelling beschut werk. Niet alle gemeenten in Nederland realiseren deze taakstelling. Gemeenten dringen daarom aan op een verdeling van de rijksbijdrage op basis van de gerealiseerde plekken beschut werk. Daarnaast werd een bonus beschut werk uitgekeerd per gerealiseerde plek beschut werk. Gemeenten dringen aan op continuering van deze bonus. Als dat lukt verlaagt dit de kosten beschut werk.
- *een eventuele verhoging of verlaging van de wettelijke taakstelling*
  Wanneer de wettelijke taakstelling oploopt, verlaagt dit ook de kosten beschut werk. Een jaarlijkse verhoging van de wettelijke taakstelling was de afgelopen jaren een trend.
- *de hoogte indicatiestellingen UWV*
  Er is geen zicht op het aantal indicatiestellingen dat het UWV de komende jaren af gaat geven.

Alternatieven
Niet verhogen van de taakstelling met additionele plekken beschut werk. Hiermee accepteert de raad (of accepteren de raden) dat er in Westfriesland een wachtlijst beschut werk is. Er ontstaat al een wachtlijst als één van de zeven gemeenten niet instemt met het voorstel.

Dit alternatief is onwenselijk voor onze kwetsbare inwoners met een indicatie beschut werk.

[3] Dit is vastgelegd in de re-integratieverordening van WerkSaam Westfriesland.

GEMEENTE HOORN

6. Maatschappelijk draagvlak

WerkSaam is werkgever van deze doelgroep en weet vanuit de praktijk dat deze doelgroep niet gebaat is bij plaatsing op een wachtlijst. WerkSaam adviseert de Westfriese gemeenten daarom dringend om inwoners met een beschut werkindicatie zo snel mogelijk te helpen. Dit advies wordt gesteund door het UWV als indicatiesteller en de scholen van het Pro VSO.

7. Financiële consequenties

Voorgesteld wordt om samen met de andere zes Westfriese gemeenten in te zetten op de realisatie van 20 fte additionele werkplekken en hier structureel € 250.000 voor beschikbaar te stellen vanaf 2022.

Dekking in 2021

Het ministerie van SZW heeft toegezegd dat de niet uitgekeerde bonus beschut werk uit voorgaande jaren in 2020 ten goede komt aan gemeenten die de taakstelling beschut wel hebben behaald. De Westfriese gemeenten hebben de taakstelling behaald en daarom krijgt WerkSaam in 2020 incidenteel een bonus van € 342.000. In de jaarrekening 2020 zal WerkSaam voorstellen deze bonus in de reserve te storten, zodat WerkSaam voor het jaar 2021 de additionele plekken hieruit kan betalen. De bonus is incidenteel, terwijl de beschut werkplekken structureel gefinancierd moeten worden omdat er mensen voor langere tijd in dienst worden genomen. WerkSaam kan deze bonus daarom alleen inzetten voor het jaar 2021 als de Westfriese gemeenteraden akkoord gaan met de financiering voor 2022 en verder.

Dekking vanaf 2022

Dit betekent voor de gemeenten de volgende structurele inzet:

Gemeente	Additionele plekken vanaf 2022 in fte	Additionele plekken vanaf 2022 in €
Drechterland	0,82	10.309
Enkhuizen	1,86	23.196
Hoorn	10,10	126.289
Koggenland	1,24	15.464
Medemblik	3,30	41.237
Opmeer	0,82	10.309
Stede Broec	1,86	23.196
Totaal	**20**	**250.000**

Voorgesteld wordt om het BUIG budget in te zetten om deze structurele extra kosten voor beschut werk te dekken. De afgelopen jaren was er sprake van een overschot op dit budget. Op dit moment vindt landelijk een lobby plaats rondom de rijksbijdrage voor beschut werk. Gemeenten dringen aan op een verdeling van de rijksbijdrage op basis van de gerealiseerde plekken beschut werk. Als deze lobby goed uitpakt, is dekking vanuit het BUIG budget niet (meer) nodig.

<u>Risico</u>

Bij dekking vanuit het BUIG budget moet rekening worden gehouden met schommelingen in de jaarlijkse uitkeringslasten. Dit kan leiden tot hogere uitkeringslasten en daarmee tot een groter tekort op het Sociaal Domein.

8. Communicatie

Op 30 september 2020 heeft WerkSaam de raadsleden geïnformeerd over het belang van beschut werk tijdens een regionale raadsleden bijeenkomst.

GEMEENTE HOORN

Dit voorstel wordt in december 2020 of januari 2021 ter besluitvorming aan alle zeven Westfriese gemeenteraden voorgelegd. Nadat de gemeenteraden een besluit hebben genomen, wordt WerkSaam op de hoogte gesteld. WerkSaam informeert de gemeenteraden vervolgens over de resultaten van de besluitvorming en over eventuele vervolgstappen.

9. Realisatie

Alle Westfriese gemeenteraden worden gevraagd om zo snel mogelijk een besluit te nemen over uitbreiding van beschut werkplekken. Bij een positief besluit van alle Westfriese gemeenteraden kan daarna zo snel mogelijk de wachtlijst worden weggewerkt. De extra bijdrage wordt dan opgenomen in de begroting van WerkSaam en ziet u daar terug.

Hoorn, - 8 DEC. 2020

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester